

DOI: 10.18524/2307-4558.2023.40.300474

УДК 811.161'243:378.013.75/.062.3(1*CN)

ЛІ Цзінцзін,

кандидат психологічних наук, викладач Інституту іноземної філології Хунанського педагогічного університету; вул. Лушань, 36, район Юєлу, м. Чанша, 410081, Китай; тел.: +86 18975804684; e-mail: qingshui0810@qq.com; <https://orcid.org/0009-0002-9255-1303>

ЕКСПЕРИМЕНТАЛЬНА ПЕРЕВІРКА ЕФЕКТИВНОСТІ МЕТОДИКИ ФОРМУВАННЯ МІЖКУЛЬТУРНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ КИТАЙСЬКИХ УЧНІВ (РІВЕНЬ В1) У НАВЧАННІ СЛОВ'ЯНСЬКИХ МОВ ЯК ІНОЗЕМНИХ НА МАТЕРІАЛІ ТЕКСТІВ ДЛЯ ДИТЯЧОГО ЧИТАННЯ

Анотація. *Метою* цього дослідження є висвітлення результатів аналізу експериментальної перевірки ефективності методики формування міжкультурної компетенції китайських студентів (рівень В1) у процесі навчання слов'янських мов як іноземних. *Об'єктом* вивчення є результати аналізу вищезазначеного експерименту; *предметом* дослідження — методичні прийоми формування міжкультурної компетенції китайських студентів-славистів. *Матеріалом*, включеним до експерименту, є декілька текстів для дитячого читання. Для досягнення поставленої мети використано методи опису процедури експерименту, систематизації його результатів, метод математичної обробки, а також методи кількісного і якісного аналізу результатів експерименту. Описано процедуру проведення експериментального навчання на підставі розробленої методики. Як *висновки* представлено у зіставному аспекті результати тестування на констатуючому та контрольному етапах експерименту. Продемонстровано результати математичної обробки отриманих статистичних даних. Запропоновано коментарі до подальших досліджень під час розробки методики формування міжкультурної компетенції.

Ключові слова: навчання слов'янських мов як іноземних, експериментальна перевірка, міжкультурна компетенція, китайські учні, тексти для дитячого читання.

Постановка проблеми. У сучасному світі в умовах глобалізації ніхто не заперечує проти ідеї того, що непорозуміння під час комунікації між представниками різних народів виникає не лише через незнання мови співрозмовника, а й через наявні відмінності в менталітеті та цінностях носіїв різних культур. Отже, підвищення частоти спілкування між носіями різних мов і культур потребує того, щоб той, хто вивчає та починає розмовляти іноземною мовою, не лише оволодів її лінгвістичною базою, а й міг бути медіатором між культурою співрозмовника та власною культурою, аби досягти більш ефективного результату спілкування. Отже, у процесі навчання іноземних мов, зокрема слов'янських, потрібно формувати у учнів міжкультурну компетенцію. Це робить необхідним створення та застосування в практиці навчання спеціальної методики.

У будь-якому методичному дослідженні неухильно настають моменти, коли треба об'єктивно оцінити зроблене. Найбільш достовірним і об'єктивним методом є педагогічний експеримент, що моделює основні параметри педагогічного процесу. З метою перевірки ефективності розробленої нами методики формування міжкультурної компетенції китайських учнів (рівень В1), які вивчають російську й українську мови як іноземні, на матеріалі текстів для дитячого читання [11; 14] та відповідних навчальних посібників [8; 9; 13] виникає потреба проведення педагогічного експерименту.

Ступінь вивченості проблеми. Процедура експериментального методу дослідження в педагогіці і в методиці навчання іноземних мов розглянуто в багатьох працях, їх досить глибоко й широко вивчено. Узагалі, вирішені такі питання, як статус експерименту в педагогічних і методичних дослідженнях, види педагогічного експерименту, етапи проведення експерименту, підготовка до нього, методи його проведення, математична обробка результатів і їх аналіз, багато інших. Але, на жаль, проблеми, пов'язані з розробкою методики формування міжкультурної компетенції учнів, які вивчають іноземні мови на базі художніх та фольклорних текстів, особливо з експериментальною перевіркою цієї методики, досліджено лише в кількох дисертаційних роботах. Більшість таких розвідок присвячено методиці викладання англійської мови [2; 4; 5]. Згадану проблему, присвячену навчанню російської мови як іноземної, розглянуто лише в одній дисертації [10], а української — у кількох наукових статтях [напр.: 1; 12]. Для розробки більш придатної й ефективної методики формування міжкультурної компетенції студентів, які вивчають слов'янські мови як іноземні, та сприяння практичному застосуванню такої методики виникає потреба у проведенні випробувань у практиці навчання.

Формулювання дослідницьких завдань. Метою пропонованого дослідження є висвітлення результатів аналізу експериментальної перевірки ефективності методики формування міжкультурної компетенції китайських студентів (рівень В1) у процесі вивчення слов'янських мов як іноземних на матеріалі текстів для дитячого читання. Для досягнення поставленої мети використано такі методи: опис процедури експерименту, математична обробка та систематизація її результатів, кількісний і якісний аналіз результатів експерименту.

Виклад основного матеріалу. З метою перевірки ефективності методики розвитку міжкультурної компетентності китайських учнів (рівень В1) на матеріалі текстів для дитячого читання був проведений педагогічний експеримент з початку березня до середини квітня 2023 року серед китайських студентів 2 курсу бакалаврату департаменту російської мови та літератури Хунанського педагогічного університету (КНР). Усі студенти фактично здали перший сертифікаційний рівень ТРМІ (Тесту з російської мови як іноземної). Тестування з української мови не відбувалося, бо її вивчення є факультативним. В експерименті взяли участь 2 групи — експериментальна група (далі ЕГ) (8 осіб) і контрольна група (далі КГ) (8 осіб). Загальна кількість студентів склала 16. Загальна кількість експериментальних навчальних годин у кожній групі: 8 академічних годин з російської та 4 години — з української мови. Для експериментального навчання було використано розроблений нами навчальний посібник з російської мови як іноземної для формування міжкультурної компетенції китайських студентів «Мудрі уроки» («Мудрые уроки») та навчальний посібник В. М. Манакіна «Мова і міжкультурна комунікація» [9], у яких висвітлено відповідну методику навчання. Оскільки посібник «Мудрі уроки» [15] поки що має лише рукописний варіант, опишемо його структуру. Він складається із 7 уроків. Кожний урок включає, по-перше, один текст для дитячого читання російською мовою (казка, настановча розповідь або дитячий віршований твір в адаптованому вигляді) та один аналогічний китайський текст. Такий підхід узятो з народної педагогіки; його застосування впливає на формування національно-культурних рис слов'янських і китайського народів; по-друге, включено завдання, складені на основі російських і китайських текстів; ці завдання передбачають аналіз сюжетів, персонажів, змісту текстів і відображення в текстах культурних явищ і духовностей, самостійний пошук інформації в текстах і в інших джерелах, дискусії та рольову гру, дещо інше.

Варто відзначити, що використання в навчальному процесі названих посібників передбачає застосування міжкультурного підходу, який інтегрує характеристики комунікативного, соціокультурного й особистісно-орієнтованого підходів до навчання іноземної мови. Проведений педагогічний експеримент має такі 4 етапи: 1) констатуючий зріз; 2) експериментальне навчання; 3) контрольний зріз; 4) математична обробка й аналіз експериментальних даних.

На констатуючому та контрольному зрізах було проведено вимірювання рівня міжкультурної компетенції студентів за параметрами, розробленими нами відповідно до змісту міжкультурної компетентності: 1) знання лексики та сталих виразів, тісно пов'язаних із відповідними слов'янськими культурними реаліями; 2) знання національних культурних реалій і традиційних цінностей певного слов'янського народу; 3) уміння зіставляти слов'янські та китайські культурні реалії; 4) навички інтерпретування схожих і відмінних культурних рис, менталітету і цінностей народів; 5) уміння знаходити інформацію про слов'янські та китайську культури; 6) шанобливе й толерантне ставлення до кожної з культур і до відмінностей між ними; 7) усвідомлення можливого непорозуміння або культурного конфлікту в міжкультурній комунікації та готовність вирішувати проблеми, що виникають.

Вимірювання рівня міжкультурної компетенції студентів здійснено у формі тесту-опитування. За кожним із вищезазначених параметрів подано до анкети запитання відкритого або закритого характеру. Тестована особа отримує відповідні бали за кожне запитання. На завершення кожного зрізу оцінено рівень оволодіння окремими знаннями й уміннями, а також загальний рівень міжкультурної компетенції за отриманими балами. Для обчислення коефіцієнта рівня оволодіння знаннями й уміннями студента (K_y) ми використовуємо формулу $K_y = a / p \times 100 \%$, де a — кількість балів, отриманих студентом за певне запитання; p — загальна кількість балів за це запитання.

Опис процедури експерименту, уявлення його результатів і аналізу експериментальних даних.

Констатуючий зріз. Мета констатуючого (передекспериментального) зрізу полягає в тому, щоб визначити рівень міжкультурної компетентності студентів ЕГ і КГ до експериментального навчання. Методом проведення цього зрізу виступає тест-опитування. У кожному пропонованому завданні для тестування перевірено рівень володіння певними знаннями або уміннями, зазначеними вище серед семи параметрів. Для перевірки першого параметра запропоновано виконати завдання 1 і 2, у яких потрібно китайською мовою написати значення слів, що мають у слов'янських мовах культурно-специфічний характер, таких як *Баба-Яга*, *Морозко*, *изба / хата*, *пирог / пиріг*, *блинчик / млинець*, *самовар*, *платок / хустка*, *полотенце / рушник* і под., а також російською або українською мовами розтлумачити значення фразеологізмів і сталих виразів, таких як *В гостях хорошо, а дома лучше*; *От ворот поворот*; *За двома зайцями*; *Отримати гарбуза* тощо, а після тлумачень записати їхні китайські відповідники. Перевірку другого параметра здійснено за допомогою завдання 3, в якому потрібно написати інформацію про російську і/або українську традиційну їжу, житло, народний менталітет і найважливіші моральні цінності. Перевірка третього й четвертого параметрів відбувалася шляхом виконання завдання 4, у якому потрібно було вибрати одну з тем із завдання 3, зіставити культурні реалії за цією темою у слов'янських і китайській традиціях, а також виявити й пояснити причини виникнення схожостей і відмінностей між двома культурами в цьому аспекті. Для перевірки п'ятого параметра було складено завдання 5, виконання якого зводилося до перерахування способів пошуку інформації про культуру у випадку, коли тестованій особі щось незрозуміло або вона потребує додаткової інформації.

Щодо перевірки шостого та сьомого параметрів, було запропоновано приховане запитання, завдання 6, у якому тестована особа мала вибрати опис почуття, яке вона відчуває під час спілкування з носіями російської і/або української мови.

Результати тестування в ЕГ і КГ представлено у вигляді наступної таблиці.

Таблиця 1

Рівень володіння знаннями та навичками ЕГ і КГ на констатуючому зрізі

№	Параметри вимірювання рівня міжкультурної компетенції	Коефіцієнт рівня засвоєння знань та навичок	
		ЕГ	КГ
1.	Знання лексики та сталих виразів, що тісно пов'язані зі слов'янськими культурними реаліями	41 %	32,25 %
2.	Знання слов'янських культурних реалій і традиційних цінностей слов'ян	22.5 %	20 %
3.	Навички зіставлення слов'янських і китайських культурних реалій	10 %	8.75 %
4.	Навички інтерпретації схожого та відмінного у слов'янських і китайській культурах, менталітету й цінностей народів	2.5 %	2.5 %
5.	Навички пошуку інформації про слов'янські та китайську культури	20 %	11.25 %
6.	Шанобливе і толерантне ставлення до української та російської культур і до відмінностей, що є між ними та китайською культурою	31.5 %	28.1 %
7.	Усвідомлення можливого непорозуміння або культурного конфлікту в міжкультурній комунікації та навички вирішення проблем, що виникають	31.5 %	28.1 %
	Рівень міжкультурної компетенції (середній показник)	22.7 %	18.7 %

Відповіді студентів і показники вимірювання параметрів міжкультурної компетенції показали, що, незважаючи на те, що результати, отримані в експериментальній групі (ЕГ), виявилися кращими, ніж результати, контрольної групи (КГ), рівень МКК обох груп вважаємо низьким. Із цього випливає, що під час навчання слов'янських мов як іноземних необхідно приділяти особливу увагу розвитку міжкультурної компетенції студентів, зокрема наданню знань про слов'янські культурні реалії та народні цінності, а також зіставленню слов'янських і рідної культур, інтерпретувати їхні відмінності. Ми провели експериментальний навчальний курс, під час викладання якого особливу увагу приділяли цим аспектам.

Експериментальне навчання. На другому етапі експерименту проводилося саме експериментальне навчання. Як в експериментальній, так і в контрольній групі, навчання відбувалося на текстах кількох народних казок, зокрема «Маша и Медведь» / «Маша і Ведмідь», «Морозко», «Котиго-рошко».

У КГ студенти навчалися лише за текстами цих казок і виконували завдання, зазвичай надані на заняттях із читання: ознайомлення із новою лексикою, читання тексту, ознайомлення із персонажами казок, відповіді на запитання про сюжети та персонажів, узагальнення сюжету та змісту тексту, деякі інші.

В ЕГ студенти читали не лише слов'янські казки, а й аналогічні їм китайські тексти. Після читання текстів вони виконували розроблені нами завдання, включені до згаданого вище експериментального навчального посібника: ознайомлення із лексикою слов'янських мов, яка стосується культурних реалій; виявлення цих реалій в текстах; зіставна характеристика культурних реалій китайського та слов'янських народів; пошук і з'ясування причин існування схожих і відмінних рис у різних культурах й інші. Результати експериментального навчання перевірено на третьому етапі експерименту: на контрольному зрізі.

Контрольний зріз. Контрольний зріз було проведено у формі тестування. З метою перевірки тестованих щодо рівня володіння знаннями та вміннями після експериментального навчання, студентам було запропоновані завдання, аналогічні до завдань констатуючого тестування. Результати контрольного тестування в ЕГ та КГ представлено в таблиці 2.

Аналіз результатів тестування ЕГ та КГ на контрольному етапі та їх зіставлення із результатами тестування на констатуючому етапі. Аналіз і зіставлення проведено за параметрами, зазначеними в таблицях. Перевірка першого параметра за результатами виконання завдання, де потрібно пояснити слова та сталі сполуки слов'янського культурного дискурсу, виявила, що на констатуючому етапі студенти і ЕГ, і КГ мало знали імена типових слов'янських казкових персонажів і назви традиційних для українців і росіян побутових предметів. Середній показник рівня знань слов'янської лексики та сталих виразів культурного дискурсу в ЕГ — 41 %, у КГ — 32,5 %. Іншими словами, середня кількість слів, засвоєних студентами ЕГ — 12 із 30 одиниць, КГ — 10 із 30 одиниць.

Рівень володіння знаннями та вміннями ЕГ і КГ на контрольному зрізі

№	Параметри вимірювання рівня міжкультурної компетенції	Коефіцієнт рівня засвоєння знань і вмінь	
		ЕГ	КГ
1.	Знання лексики та сталих виразів, що тісно пов'язані зі слов'янськими культурними реаліями	73.4 %	55,7 %
2.	Знання слов'янських культурних реалій і традиційних цінностей слов'ян	48.3 %	31.7 %
3.	Навички зіставлення слов'янських і китайських культурних реалій	23.75 %	11.25 %
4.	Навички інтерпретації схожого та відмінного у слов'янських і китайській культурах, менталітету й цінностей народів	10 %	2.5 %
5.	Навички пошуку інформації про слов'янські та китайську культури	41.25 %	23.75 %
6.	Шанобливе і толерантне ставлення до української та російської культур і до відмінностей, що є між ними та китайською культурою	66.7 %	37.75 %
7.	Усвідомлення можливого непорозуміння або культурного конфлікту в міжкультурній комунікації та навички вирішення проблем, що виникають	65.6 %	37.5 %
	Рівень міжкультурної компетенції (середній показник)	56.4 %	28.6 %

На контрольному етапі після експериментального навчання рівень знання лексико-фразеологічного матеріалу у студентів обох груп підвищився. Середня кількість слів, яким дали правильне пояснення в ЕГ — 18 із 24, у КГ — 13 із 24. Під час експериментального навчання в обох групах були надані значення всіх слів, представлених у післяекспериментальному тестуванні. Але в КГ без пояснення самостійного пошуку культурного змісту цієї лексики студенти запам'ятали менше нового матеріалу. Перевірка другого параметра, яка відбулася за результатами виконання завдання, де треба було написати інформацію, що висвітлювала реалії слов'янських культур, установила, що на констатуючому етапі в ЕГ і КГ знання студентів щодо слов'янських культур досить обмежені. Середній коефіцієнт засвоєння таких знань в ЕГ становив 22,5 %, у КГ — 20 %. Студенти могли назвати лише деякі традиційні слов'янські побутові предмети, народні свята та традиційну їжу. Більшість студентів не змогли виконати завдання.

На контрольному етапі в ЕГ рівень засвоєння знань студентами значно підвищився і став дорівнювати 48,3 %. Виконуючи завдання, студенти не лише називали традиційну слов'янську їжу, предмети побуту, народні свята, а й пояснювали зовнішній вигляд, функції, пов'язані з названими святами традиції. У КГ рівень засвоєння знань студентів також став вищим — 31,7 %. Але їхні відповіді засвідчили, що більшість студентів засвоїли лише назв традиційних побутових предметів, страв, природних феноменів. Це пов'язано з тим, що в КГ на заняттях відсутні спеціальні вправи, які б знайомили зі слов'янськими традиційними культурними реаліями.

Вимірювання третього параметра за результатами виконання завдання, яке передбачає зіставлення запропонованих слов'янських і китайських культурних реалій, показало, що майже третина студентів ЕГ і КГ не знали, як проводити процедуру зіставлення, отже, не відповіли на запитання. 50 % студентів знали методику зіставлення, але навели лише по одному прикладу. Інші ж написали про явище лише однієї культури або знали про існування відмінних і схожих рис у культурному полі слов'янських і китайського народів, але не аргументували свої твердження. Студенти виявилися слабкими у зіставленні культур.

На контрольному вимірюванні вміння зіставляти культурні феномени у студентів ЕГ зміцнилося. Їхні відповіді показали, що всі студенти засвоїли логіку зіставлення різних культур, описуючи їхні феномени, вміють узагальнювати відмінні та схожі риси, проте кількість описаних культурних феноменів і відмінностей між ними в різних культурах є невеликою. Треба також зазначити, що не всі відповіді можна було зарахувати як правильні. Уміння проводити зіставлення культурних феноменів студентами КГ також зміцнилося, але незначно. Чверть студентів не дали відповідей. Інші студенти написали про відмінні та схожі риси. Але відповіді були порівняно абстрактними. Наприклад: «Слов'янські страви більш солодкі, китайські страви більш гострі». Той, хто надав таку відповідь, не пояснив своє твердження за допомогою прикладів. До того ж, ця відповідь є неточною. На нашу думку, незначне підвищення у вмінні зіставляти культурні феномени у студентів КГ спричинено відсутністю у процесі читання вправ, де зіставлялися б для порівняння аналогічні феномени двох культур. Джерелом виконання завдання став лише життєвий досвід студентів.

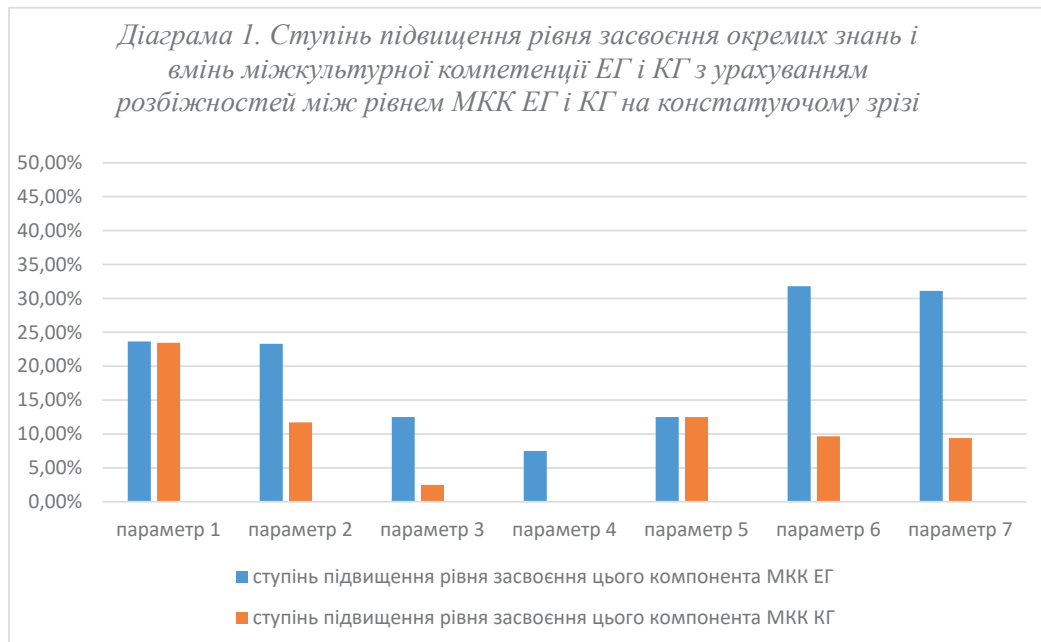
Вимірювання четвертого параметра: за результатами виконання завдання, в якому потрібно пояснити причини виникнення відмінних і схожих рис, притаманних слов'янським і китайській культурі, було виявлено, що рівень освоєння вміння інтерпретації культурних відмінностей є найнижчим серед усіх згаданих знань і вмінь. Лише по 1 студенту з кожної групи намагалися пояснити причини існування згаданих ними культурних відмінностей.

На контрольному вимірюванні рівень освоєння вмінь щодо інтерпретації студентів ЕГ підвищився. 50 % із них інтерпретують наявні відмінні риси між слов'янськими і китайською культурами. Проте вказані студентами причини обмежені лише «географічним розташуванням». А в КГ, на жаль, рівень зазначеного вміння студентів залишився на попередньому рівні, тобто як на констатуючому зрізі.

Під час перевірки п'ятого параметра: за результатами відповідей щодо використання студентами способів пошуку інформації про культуру — було виявлено, що не всі студенти активно здійснюють пошук інформації про культуру, коли виникають непорозуміння під час спілкування з українцями або росіянами. П'ятеро студентів контрольної групи і троє студентів експериментальної групи не змогли відповісти на поставлені запитання. А способи, названі іншими студентами, виявилися однотипними та неконкретними: запитати співрозмовника; знайти в Інтернеті.

У студентів обох груп поліпилися навички пошуку культурної інформації під час контрольної перевірки в порівнянні із констатуючим зрізом. В ЕГ всі студенти продемонстрували свою активність і самостійність у пошуку інформації про культуру. Способів, запропонованих студентами, стало більше: крім «запитати співрозмовника» та «шукати в Інтернеті», було застосовано також інші відповіді: «запитати викладача», «шукати в словнику», «шукати в бібліотеці». Два студенти вказали адресу сайту пошуку інформації «yandex.ru». У контрольній групі 1 студент усе ж не відповів на запитання. З студенти відповіли, що вони шукатимуть інформацію у разі, якщо під час спілкування стикнуться із чимось незрозумілим, але не вказали конкретного способу пошуку.

У вимірюванні шостого та сьомого параметрів на констатуючому зрізі 75 % студентів кожної групи продемонстрували своє свідоме врахування в комунікації відмінних рис носіїв слов'янських і китайської культур. До того ж, 50 % студентів ЕГ і 25 % студентів КГ вказали, що намагаються досягти взаєморозуміння між співрозмовниками під час міжкультурної комунікації. На контрольному вимірюванні показники цих психологічних якостей студентів обох груп підвищилися. Але варто підкреслити, цей рівень в ЕГ підвищився набагато більше, ніж у КГ. Студенти ЕГ продемонстрували більш високий рівень розуміння існування відмінного та схожого в культурі слов'ян і китайців, а також намірів до вирішення проблеми непорозуміння між співрозмовниками. Під час математичної обробки ступеня підвищення рівня міжкультурної компетенції студентів ЕГ на контрольному вимірюванні треба враховувати те, що на констатуючому вимірюванні рівень їхньої міжкультурної компетенції був вищим за рівень студентів КГ. Отже: $E = e1 - d$, де E — ступінь підвищення рівня МКК ЕГ з урахуванням розбіжностей між рівнем МКК ЕГ і КГ на констатуючому вимірюванні; $e1$ — ступінь фактичного підвищення рівня МКК ЕГ; d — різниця між рівнем МКК ЕГ і КГ на констатуючому вимірюванні. Отже, ступінь підвищення рівня МКК ЕГ і КГ на контрольному вимірюванні може бути представлений такою діаграмою:

За статистичними показниками, легко помітити, що рівень міжкультурної компетенції в експериментальній групі став значно вищим, ніж у контрольній групі (КГ). Проте показники третього і четвертого параметрів підвищились на найменший процент серед усіх параметрів як в ЕГ, так і в КГ. Іншими словами, навички зіставлення слов'янських і китайської культур і навички інтерпре-

тації наявних культурних відмінностей та подібностей посилюються незначною мірою. На нашу думку, це зумовлено тим, що розвиток цих навичок вимагає тривалого та безперервного накопичення знань про чужу та власну культури, досвіду спілкування з носіями чужої культури, а також досвіду роздумів про культурні відмінності та подібності, про способи вирішення проблеми непорозуміння під час міжкультурної комунікації, обговорень дискусійних питань. Саме тому протягом порівняно короткого часу експериментального навчання ці навички не можуть бути підвищені значною мірою. Не можна не погодитися з тим, що формування й розвиток цих навичок корелює зі складністю розвитку міжкультурної компетенції в цілому. Отримані результати свідчать про те, що в практиці викладання слов'янських мов як іноземних у китайській аудиторії треба давати студентам більше можливостей для ознайомлення зі слов'янськими культурними реаліями та менталітетом слов'янських народів, для зіставлень слов'янських культур із власною китайською культурою, а також проводити обговорення наявних міжкультурних відмінностей.

Висновки. Після проведення експериментального навчання й аналізу отриманих результатів, ми прийшли до висновку, що розроблена нами методика формування міжкультурної компетенції на матеріалі українських і російських текстів для дитячого читання та аналогічних китайських текстів у викладанні цих слов'янських мов як іноземних є ефективною. У подальших дослідженнях особлива увага буде приділятися розробці методів підвищення навичок зіставлення й порівняння вивченої студентом чужої культури та його власної культури, а також навичок інтерпретації культурних відмінностей і подібностей, які є важливими складовими міжкультурної компетенції.

Література

1. Білаш О., Бедрій Р. Навчання читання в Канаді : потреби західної діаспори в навчальних ресурсах та роль України. *Теорія і практика викладання української мови як іноземної*. 2009. Вип. 4. С. 212–225. URL : <https://docplayer.net/75279580-V-formuvannya-komunikativnoyi-kompetenciyi-v-procesi-vivchennya-ukrayinskoyi-movi-yak-inozemnoyi.html> (дата звернення : 1.03.2023).
2. Вторушина Ю. Л. Формирование межкультурной компетенции в контексте профессиональной подготовки будущих учителей иностранного языка (на материале преподавания английского языка с использованием народного фольклора) : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. 2007. URL : <https://www.dissercat.com/content/formirovanie-mezhkulturnoi-kompetentsii-v-kontekste-professionalnoi-podgotovki-budushchikh-u?ysclid=lt1faz2olo35054820/> <https://www.dissercat.com/content/formirovanie-mezhkulturnoi-kompetentsii-v-kontekste-professionalnoi-podgotovki-budushchikh-u?ysclid=lt1faz2olo35054820/> (дата звернення : 27.02.2023).
3. Гронь Л. В. Формування іншомовної компетенції в монологічному мовленні студентів мовних факультетів ВНЗ з використанням творів художньої літератури. *Наукові записки. Серія «Філологічна»*. Острогоз НУ «Острозька Академія». 2012. Вип. 25. С. 161–162.
4. Ибрагимова А. Н. Формирование межкультурной компетенции студентов в процессе интерпретации иностранного художественного текста : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. 2008. URL : <https://www.dissercat.com/content/formirovanie-mezhkulturnoi-kompetentsii-studentov-v-protsesse-interpretatsii-inoazychnogo-k?ysclid=lt1f83blf9317999634/> (дата звернення : 27.02.2023).
5. Коротких Ю. Ю. Формирование межкультурной компетенции старшеклассников на основе учебных лингвокультуроведческих материалов : автореф. дис. ... канд. пед. наук : 13.00.01. 2010. URL : <https://www.dissercat.com/content/formirovanie-mezhkulturnoi-kompetentsii-starsheklassnikov-na-osnove-uchebnykh-lingvokulturov?ysclid=ltcvtfk4j747210695/read/pdf/read/pdf/> (дата звернення : 2.03.2023).
6. Кыверялг А. А. Методы исследования в профессиональной педагогике. Таллин: Волгус, 1980. 335 с.
7. Лаврентьева Г. П., Шишкіна М. П. Методичні рекомендації з організації та проведення науково-педагогічного експерименту. Київ : ПТЗН, 2007. 72 с.
8. Манакин В. М. Мова і міжкультурна комунікація : Навч. посібник. Київ : ВЦ Академія, 2012. 285 с. URL : <https://docplayer.net/69619038-Mova-i-mizhkulturna-komunikaciya.html> (дата звернення : 2.03.2023).
9. Московкин Л. В. Методологические аспекты лингводидактики и методики обучения языку : Пособие для студентов и аспирантов. 2002. 46 с. URL : <https://search.rsl.ru/ru/record/01000909892?ysclid=lt1ew6ftgr962343606/> (дата звернення : 24.02.2023).
10. Равданжамц У. Развитие межкультурной компетенции при обучении чтению монгольских студентов-филологов : дис. ... канд. пед. наук : 13.00.02. URL : <https://www.dissercat.com/content/razvitie-mezhkulturnoi-kompetentsii-pri-obucheni-chteniyu-mongolskikh-studentov-filologov?ysclid=lt1etdmmck843787938/> (дата звернення : 4.03.2023).
11. Русские народные сказки. *АВС. Ну-ка дети* : сайт. URL : https://nukadeti.ru/skazki/russkie_narodnye?ysclid=lt184kyrwwk550296425/ (дата звернення : 28.02.2023).
12. Семенова О. Формування соціокультурної компетенції майбутніх учителів іноземної мови. *Освітній простір України*. 2017. Т. 11. Вип. 11. С. 100–104. DOI: 10.15330/esu.11.100–104.
13. Сучасні освітні технології. 46 с. URL : https://endeclub.ucoz.com/MON/suchasni_tekhnologiji.pdf/ (дата звернення : 25.02.2023).
14. Українські народні казки : вебсайт. URL : <https://kazky.org.ua/zbirky/ukrajinsjki-narodni-kazky/> (дата звернення : 4.03.2023).
15. 李菁菁. 睿智的童话: 俄语跨文化交际能力提升教材 (针对B2水平中国学生). 长沙: 湖南师范大学, 2022. 42 页. (手稿)。

References

1. Bilash, O., Bedrij, R. (2009), “Ukrainian language literacy in Canada : needs of Western diaspora in learning resources and the role of Ukraine”, *Theory and Practice of Teaching Ukrainian as a Foreign Language* [“Navchannya chytannya v Kanadi : potreby zakhidnoi diaspori v navchalnykh resursakh ta rol' Ukrainy”, *Teoriya i praktyka vykladannya ukraïnskoi movy yak inozemnoi*], Ivan Franko Lviv National University, Lviv, No 4. P. 212–225. Available at : <https://docplayer.net/75279580-V-formuvannya-komunikativnoi-kompetencyi-v-procesi-vivchennya-ukrayinskoyi-movi-yak-inozemnoyi.html/> (access date : 03/01/2023).
2. Vtorushina, Yu. L. (2007), *Formation of intercultural competence in the context of professional training of future foreign language teachers (based on the material of teaching English using folklore)* : Ph.D. thesis [Formirovaniye mezhkul'turnoy kompetentsii v kontekste professional'noy podgotovki budushchikh uchiteley inostrannogo yazyka (na materiale prepodavaniya angliyskogo yazyka s ispol'zovaniyem narodnogo fol'klora) : dis. ... kand. ped. nauk : 13.00.02], available at : <https://www.dissercat.com/content/formirovanie-mezhkulturnoi-kompetentsii-v-kontekste-professionalnoi-podgotovki-budushchikh-u?ysclid=lt1faz2olo35054820/>; <https://www.dissercat.com/content/formirovanie-mezhkulturnoi-kompetentsii-v-kontekste-professionalnoi-podgotovki-budushchikh-u?ysclid=lt1faz2olo35054820/> (access date: 02/27/2023).
3. Hron, L. V. (2012), “Formation of foreign language competence in monologue speech of students of language faculties of universities using works of fiction”, *Scientific Proceedings of Ostroh Academy National University: Philology Series* [“Formuvannya inshomovnoyi kompetentsiyi v monolohichnomu movlenni studentiv movnykh fakul'tetiv VNZ z vykorystannyam tvoriv khudozhn'oyi literatury”, *Naukovi zapysky, Seriya Filolohichna*], Ostroh National University «Ostroz'ka Akademiya», Volume 25, pp. 161–162.
4. Ibragimova, A. N. (2008), *Formation of intercultural competence of students in the process of interpreting a foreign literary text* : Ph.D. thesis [Formirovaniye mezhkul'turnoy kompetentsii studentov v protsesse interpretatsii inostrannogo khudozhestvennogo teksta : dis. ... cand. ped. nauk : 13.00.01], available at : <https://www.dissercat.com/content/formirovanie-mezhkulturnoi-kompetentsii-studentov-v-protsesse-interpretatsii-inoyazychnogo-k?ysclid=lt1f83blf9317999634/> (access date : 02/27/2023).
5. Korotkikh, Yu. Yu. (2010), *Formation of intercultural competence of high school students based on educational linguocultural materials* : abstract of Ph.D. thesis [Formirovaniye mezhkul'turnoy kompetentsii starsheklassnikov na osnove uchebnykh lingvokul'turovedcheskikh materialov : avtoref. dis. ... kand. ped. nauk : 13.00.01], available at : <https://www.dissercat.com/content/formirovanie-mezhkulturnoi-kompetentsii-starsheklassnikov-na-osnove-uchebnykh-lingvokul'turov?ysclid=ltcvtfxk4747210695/read/pdf/read/pdf/> (access date : 03/02/2023).
6. Kyveryalg, A. A. (1980), *Research methods in professional pedagogy [Metody issledovaniya v professional'noy pedagogike]*, Volgus Publishing House, Tallinn, 335 p.
7. Lavrentyeva, G. P., Shyshkina, M. P. (2007), *Methodical recommendations for the organization and conduct of a scientific and pedagogical experiment [Metodychni rekomendatsiyi z orhanizatsiyi ta provedennya naukovo-pedahohichnoho eksperymentu]*, National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Institute of Information Technologies and Learning Tools, Kyiv, 72 p.
8. Manakin, V. M. (2012), *Language and Cross-Cultural Communication [Mova i mizhkulturna komunikatsiya : Navchalnyi posibnyk]*, Academy Press, Kyiv, 285 p. Available at : <https://docplayer.net/69619038-Mova-i-mizhkulturna-komunikaciya.html/> (access date : 03/02/2023).
9. Moskovkin, L. V. (2002), *Methodological aspects of linguodidactics and language teaching methods : A manual for students and graduate students [Metodologicheskiye aspekty lingvodidaktiki i metodiki obucheniya yazyku : Posobiye dlya studentov i aspirantov]*, available at : <https://search.rsl.ru/ru/record/01000909892?ysclid=lt1ew6ftgr962343606/> (access date : 02.24.2023).
10. Ravdanzhants, U. *Development of intercultural competence in teaching reading to Mongolian philology students* : Ph. D. thesis [Razvitiye mezhkul'turnoy kompetentsii pri obuchenii chteniyu mongol'skikh studentov-filologov : dis. ... kand. ped. nauk : 13.00.02], available at : <https://www.dissercat.com/content/razvitie-mezhkulturnoi-kompetentsii-pri-obuchenii-chteniyu-mongolskikh-studentov-filologov?ysclid=lt1etdmck843787938/> (access date : 4.03.2023).
11. “Russian folk tales”, *ABC. Come on kids* : website, available at : https://nukadeti.ru/skazki/russkie_narodnye?ysclid=lt184kyrkw550296425/ (access date : 02/28/2023).
12. Semenova, O. (2017), “Formation of sociocultural competence of future foreign language teachers”, *Education space of Ukraine* [“Formuvannya sotsiokul'turnoyi kompetentsiyi maybutnikh uchyteliv inozemnoyi movy”, *Osvitniy prostir Ukrayiny*], National Academy of Pedagogical Sciences of Ukraine, Kyiv, Vol. 11, Issue 11, pp. 100–104, DOI : 10.15330/esu.11.100–104.
13. *Modern educational technologies* (2023) [Suchasni osvitni tekhnolohiyi], 46 p., available at : https://endeclub.ucoz.com/MON/suchasni_tekhnologiji.pdf/ (access date : 02/25/2023).
14. *Ukrainian folk tales* (2023) : website [Ukrayins'ki narodni kazky : vebsayt], available at : <https://kazky.org.ua/zbirky/ukrajinsjki-narodni-kazky/> (access date: 03/04/2023).
15. Li Jingjing (2022), *Wise Fairy Tale : Russian cross-cultural communication ability improvement textbook (for B2 level Chinese students) [Rui Zhi De Tong Hua : E Yu Kua Wen Hua Jiao Ji Neng Li Ti Sheng Jiao Cai (Zhen Dui B2 Shui Ping Zhong Guo Xue Sheng)]*, Hunan Normal University, Changsha, 42 p. (Manuscript).

LI Jingjing,

Doctor in Psychology (Ph.D.), Lecturer of the Foreign Studies College of Hunan Normal University; 36 Lushan Road, Yuelu District, Changsha, 410081, China; tel.: +8618975804684; e-mail: qingshui0810@qq.com; <https://orcid.org/0009-0002-9255-1303>

EXPERIMENTAL VERIFICATION OF THE EFFECTIVENESS OF THE METHODOLOGY FOR DEVELOPING INTERCULTURAL COMPETENCE OF CHINESE STUDENTS (LEVEL B1) IN TEACHING SLAVIC AS FOREIGN LANGUAGES ON THE BASIS OF TEXTS FOR CHILDREN'S READING

Summary. The *purpose* of this study is to present the results of the analysis of the experimental verification of the effectiveness of the methodology for developing intercultural competence of Chinese students (level B1) in the process of teaching Slavic languages as foreign languages. The *object* of study is the results of the analysis of the above-mentioned experiment; the *subject* of study is the methodological methods of forming intercultural competence of Chinese students of Slavic languages. The *material* included in the experiment is several texts for children's reading. To achieve this goal, the *methods* of describing the procedure of the experiment, systematizing its results, the method of mathematical processing, as well as methods of quantitative and qualitative analysis of the *results* of the experiment were used. The procedure for conducting experimental training based on the developed methodology is described. As *conclusions*, the results of testing at the stating and control stages of the experiment are presented in a comparative aspect. In the article are demonstrated the results of mathematical processing of the obtained statistical data. And the comments for further research in the development of methods for the formation of intercultural competence are proposed.

Key words: teaching Slavic languages, foreign languages, experimental testing, intercultural competence, Chinese students, texts for children's reading.

Статтю отримано 22.10.2023 р.